

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“. Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov: Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko, gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev, Stane četrtletno: 1 S 50 g; leto: 6 S — g Za Jugoslavijo četrtletno: Din. 25.—; leto: Din. 100.—

K ljudskemu štetju.

Podrobni rezultati lanskega ljudskega štetja, ki jih priobčujemo v našem listu, vzbujajo vsepovsod obilo zanimanja. Zgovorni so dovolj, da ob njih vsak trezen človek zmaje z glavo. Menimo, da bi bili neobjavljeni in shranjeni v kateremkoli dunajskem arhivu bolj v prilog državi kot pa obelodanjeni kot znamenit dokument narodno-politične kratkovidnosti. Že do danes so rodili v deželi mnogo nejasnost in bodo v bodoče še večja ovira sporazuma.

Po številkah ljudskega štetja lanskega marca tvorimo Slovenci v deželi komaj še boro petnajstinko vsega prebivalstva. V šmohorskem sodnem okraju pri Zili živi poleg desetitisoč Nemcev komaj še sedemsto Slovencev, v rožeškem sodnem okraju je po statistiki komaj vsak tretji človek še Slovenec, v boroveljskem je Slovencev malodane polovica manj od Nemcev, v celovškem so Slovenci petnajstinka vsega prebivalstva, v dobrlavškem okraju živi še enkrat toliko Nemcev kot Slovencev, v velikovškem je komaj sedmina Slovencev, v pliberškem pa Nemcev toliko kot Slovencev. Nič manj gorostasne so občinske številke: V Goričah na Zili, Št. Štefanu, v Blačah sami Nemci, v Bistrici, Borovljah, Medborovnici je prebivalstvo v dveh tretjinah nemško. V Žrelcu, Grabštanju, na Žihpoljah je ogromna večina Nemcev. V Medgorjah, Vetrinju, na Dholici so slovenski samo še poedini neznatni drobci. V občini Dobrla ves je komaj vsak peti še Slovenec, v Galiciji vsak četrti, v Škocijanu vsak peti, v Žitari vesi in Rikarji vesi vsak drugi. V občini Ruda je vsak šesti, v Št. Petru na Vašinjah vsak peti, v Tinjah vsak deseti, v Važenbergu vsak petnajsti še Slovenec. V Žvabeku je polovica prebivalstva nemška.

Postojmo pri eni teh občin in si oglejmo številke nekoliko podrobneje: pri Medgorjah. Po zadnjem ljudskem štetju živi v občini Medgorje 959 ljudi. Od teh je 929 Nemcev in 30 Slovencev. Vsak dan pa se h krati lahko prepričamo, da v tistih Medgorjah ne govori niti 30 ljudi nemško v družini in da so vasi kot Goriče, Gaberje, Kazasmoje, Običe, Zagorje, Zabvate, Vogle, Medgorje slovenske ne samo po lepem imenu, ki ga nosijo, marveč tudi po občevalnem jeziku. Ljudstvo govori v vsakdanjem življenju svojo domačo besedo, v slovenski besedi moli svojega Boga in poslušča v materinščini božjo besedo, le redki poedinci so zmožni pismene nemščine, večina obvlada kvečjemu nemško narečje celovške okolice in se ga v potrebi bolj ali manj spretno poslužuje. V družinah in v vsem vsakdanjem življenju je občevalni jezik lepo spodnjerožansko slovensko narečje.

Kaj torej povedo številke ljudskega štetja v Medgorjah? Po uradnem pojasnilu označijo jezik, k haterega kulturnemu krogu želi ljudstvo pripadati, po komisarjevem pojasnilu štejejo Avstrijce in Jugoslovane. V velikem in glavnem pa so odgovor na vprašanje: ali ljudstvo želi ponemčevanja. In vprašanje ima po številih komisarijih še dostavek, da je vsako zanikanje te želje protikoroško, protiavstrijsko ali najmanj — protinemško. Pod temi vidiki so se torej Medgorje izjavile, da so nemške, oziroma hočejo čimprej postati nemške. S tem smo tudi v bistvu tega, kar je ljudsko štetje po komisarijih pri nas nameravalo. Ljudstvo, ki se niti v šoli niti drugod v javnem življenju ni učilo spoštovanja svojega maternega jezika in narodne zavesti, naj presodi vrednoto slovenskega kulturnega kroga, četudi ne pozna niti njegovega pismenega jezika in zato ne more imeti nobene prave predstave o slovenski kulturi in njenih nosilcih. Če pa se kljub pomanjkljivemu poznanju slovenske kulture izjavi zanjo, je ponekod v očeh

številih komisarijev celo zakrivilo protidržavno dejanje. Tako štetje vrednotiti iz vidika krščanske morale ali nemške kulturnosti je resnično težko in ob takih prilikah zasluži tistih trideset slovenskih Medgorčanov polno priznanje z najvišjega objektivnega mesta v državi.

Prebivalci sončne medgorske občine in z njimi vsi naši „uradni“ Nemci so na številkah nedolžni, nedolžni kakor otrok, ki si ni v svesti krivde požara, ki ga je povzročil po neprevidnem igranju z ognjem. Kakor otroku manjka tudi njim skrbnega očeta in dobre matere, da bi jim povedala le-to: Materni jezik in narodna zavest nista samo prazna fraza! Ko v Medgorjah ne bo več čuti slovenske besede, je lepa občina razdejana. Namesto lepih kmetij bo le še par revirjev, kmetje bodo proletarci brez ponosa in

stanovske zavesti, župnik in cerkev bosta odveč, ker bodo ljudje poznali samo še eno izobrazbo: računanje z mrzlim denarjem. Končno se bodo uračunili tako, da jih bo izpodrinil tuji rod, ki si postavi nato tod svoje domove in začne novo življenje. Od starih Medgorij pa ostanejo le še imena in pa — grobovi. Tedaj bo izpričana življenska zapoved: spoštuj očeta in mater ter jezik, ki si ga od njiju sprejel, da se ti bo dobro godilo na zemlji!

Vse to so števni komisariji v lanskem marcu zavestno ali nezavestno zamolčali, ko so beležili „čute“ h kulturnemu krogu. Vsega tega se tudi ne upa izpovedati nihče v deželi. Le kancler je svoječasno s svojo izjavo o vrednosti narodnega odpadništva potrdil, naj tudi v interesu države ostane — Slovenci.

Politika zadnjega tedna.

Razgled po svetu. V ospredju svetovnega interesa je še vedno italijansko-abeteski spor. V Evropi o njem konferirajo, Amerika povdarja svojo nevtralnost v sporu, iz Afrike pa poročajo o naraščajočem vznemirjenju tamošnjega prebivalstva. Pariški setanek zunanjih ministrov Anglije, Francije in Italije je ostal brezuspešen. S tem seve most do sporazuma še ni porušen, končno veljavno se bo bavila z zadevo Zveza narodov na svojem zasedanju 4. septembra. Stroški italijanskih vojnih priprav znašajo okoli milijarde lir in Mussolini je predober računar, da bi bili ogromni izdatki zaman. Računa na Angleže, da bodo pristali na njemu povoljno rešitev. Sicer pa se splošno meni, da tega spora ne bodo odločili topovi — marveč besede.

Jasno je, da afrikanski spor ni brez posledic za položaj v Evropi. Italija hiti s pripravami podonavske konference. Tozadevni pogovori med posameznimi državami se vršijo že dalje časa. Posebno pozornost pa posveča mednarodna javnost sestanku Male zveze na Bledu, ki se vrši ta teden in prinese nedvomno razčiščenje h podonavskemu vprašanju. Severna italijanska meja ob Koroški in Tirolu je močno zavarovana in istočasno se vršijo v Čehoslovaški veliki vojaški manevri. Razdor med velesilami je v prilog Nemčiji, kateri je po poročilu nekaterih listov Italija baje ponudila desetletno pogodbo o nenapadanju. Politika v prihajajočih mesecih torej ne bo brez večjih ali manjših dogodkov.

Po državah naokrog: V Jugoslaviji so mi-

nuli teden izstopili iz vlade ministri prava, socialne politike in rudarstva. Na njihovo mesto je regentski svet imenoval nove. Poleg Jugoslovanske radikalne zajednice, ki družni večino sedanjih poslancev in bo izvedla nove volitve, je bila minuli teden ustanovljena Jugoslovanska nacionalna fronta, kateri pripadajo poslanci sedanje vladne opozicije. — V Nemčiji je vzbudil veliko pozornost govor ministra za gospodarstvo, Schachta, ki je z nenavadno ostrino obsodil protižidovsko gonjo in izgrede proti katoliškim in protestantskim duhovnikom. Da je gospodarški položaj Nemčije šibak, kaže tudi dejstvo, da je Nemčija zaprosila Anglijo za posojilo 1 milijarde mark. Čujejo se tudi že glasovi o vrnitvi nekdanjih nemških kolonij. — Na Poljskem pripravljajo za 8. septembra volitve v parlament. Izgleda, da bo nemška manjšina, ki je imela leta 1926 še 16 svojih zastopnikov, v novem ohranila le še par poslancev, dočim upa ukrajinska narodna manjšina na 16 poslancev. — Na Ogrskem se postruje spor med vlado in stranko malih kmetov, ki tirja najne odpomoči gospodarski stiski. Njen voditelj Eckhardt je napovedal vladi najostrejši boj. — Vlada v Albaniji je vstajo minulih dni udušila in postavila upornike pred sodišče. 11 voditeljev je bilo ustreljenih. — V sovjetski Rusiji so zaključili veliki komunistični kongres. Iz zadnjih poročil je razvidno, da šteje stranka samo starih članov 2.400.000, od katerih pa živi 758.000 v drugih državah. Z mladimi vred šteje stranka na šest milijonov oseb. Seve je treba pomisliti, da ima sovjetska Rusija sama 148 milijonov prebivalstva.

Burgenlandski Hrvati dobijo svojega šolskega nadzornika. „Hrvatske novine“ glasilo burgenlandskih Hrvatov, javljajo, da bo po poročilu službenih novin v kratkem imenovan za hrvatske šole poseben šolski nadzornik. List dostavlja: Želimo si šolskega nadzornika, ki je izšel iz našega naroda in ki ne govori samo naš jezik, marveč je tudi zaveden sin svojega naroda. Ker doslej še ni bilo izpitolov iz hrvaškega jezika, pride v poštev samo šolnik, ki resnično pozna hrvaško narečje pa tudi hrvaški književni jezik in hrvaško slostvo. List zaključuje: Pisali smo nedavno, da zamore biti v avtoritarni državi samo objektivna pravica božjega in naravnega prava vodilo pri urejanju države. Ta pravica je na naši strani in avtoritarna vlada jo hoče vršiti tudi v vprašanju šolskega nadzornika hrvaške narodne manjšine.

En sam sončni žarek. Nedavno so sprejeli Tolminci v svoji sredini došlega goriškega nadškofa Margottija, ki je italijanskega rodu. Pred občinsko hišo so ga pozdravili zastopniki oblasti, pred

cerkvi pa slovenski pevci z latinsko pesmijo. V cerkvi je nadškof tudi pridigoval. Začel je italijanski, končal pa s pripombo, da ker je v cerkvi večina Slovencev, jih mora pozdraviti tudi v njihovem maternem jeziku. Ko je nadškof izrekel pozdrav v slovenskem jeziku, so nenadoma vsi verniki v klopih vstali in stoje poslušali nadškofov slovenski nagovor. Dejal je med drugim, da se skrbno uči slovenščine in jih bo prihodnje leto pozdravil v prosti slovenski besedi. Nadškofovo zagotovilo je naredilo na vernike globok in zadovoljiv utis.

Vse nemške manjšine se bodo po svojih zastopnikih znašle na velikem zborovanju Zveze nemških narodnih skupin v Gabloncu v Nemčiji. Prijavljeni so zastopniki nemških manjšin iz vseh evropskih držav, v katerih živijo Nemci. Predsedstvo ima Richter, eden voditeljev čehoslovških Nemcev. Na zborovanju bodo zastopniki nedvomno razmotrivali tudi o predstojećem manjšinskem kongresu in njegovih resolucijah.

Končno vsaj eden! Iz male države Monte Carlo poročajo, da je tamkajšnji knez odpustil vso svojo vojsko, ki šteje — 66mož. Oficirji in vojaki so sprejeli trimesečno odpoved. Knez je storil ta sklep zaradi štednje. Dohodki carine so vedno manjši in zato kritje proračuna male kneževine vedno težje.

V Ljubljani je umrl bivši deželni glavar Kranjske Fran Šuklje. Že kot mlad akademik se je boril za narodno pravo Slovencev in bil zato zaprt in pozneje kot mlad profesor prestavljen v Wiener Neustadt. Kot poslanec je v dunajskem parlamentu branil slovensko stvar, posebne zasluge pa si je zanj stekel pozneje kot deželni odbornik in kranjski deželni glavar. Z rajnim je odšel k večnemu počitku eden poslednjih predstavnikov stare garde političnih delavcev, ki so kovali usodo Slovencev pred svetovno vojno.

Naše gospodarske skrbi.

Menda še ni bilo tolike kopice gospodarskih navesetov kot v naši razrvani dobi. Tisti, ki vodijo državo zgoraj in nosijo breme odgovornosti, pri tem pač nimajo lahko, da zadostijo vsem željam in prošnjam raznih gospodarskih stanov. Nas kmete tepejo nizke prodajne cene naših pridelkov in zato želimo polne carinske zaščite na mejah, industrijalcem je zaprt inozemski trg in se skušajo dobro ali slabo sanirati na domačem trgu, obrtništvo trpi na znižani kupni moči kmetijstva in ojačeni industrijski konkurenci, delavstvo in uradništvo trepetajo za zaslužek. Davčna moč prebivalstva pada — in pri tem se je čuditi, odkod dobi vlada sredstva za plačevanje uradništva in javnega aparata in odkod črpa vedno spet nove sile za novo pomoč brezposelnemu delavstvu in ogroženemu kmetijstvu.

Priznati mora vsak nepristranski opazovalec, da se naša vlada resno trudi, da ob obilici gospodarskih vprašanj omili in olajša kmetov položaj. Trajno izboljšati ga seveda ne bo mogla, ker je današnji gospodarski nered pač svetovni pojav in je svet v svojem gospodarstvu le preveč povezan v eno samo telo.

Vendar je okoli ogroženega kmeta še toliko nerešenih vprašanj, ki čakajo ugodne rešitve. Znižanje socialnih dajatev postaja pereče, ker bo sicer pač primanjlo poslov in bo poselsko zavarovanje po sebi postalo nesmiselno. Prav je, da se budi in ohranja potom socialnih ustanov med ljudstvom čut socialne pravice, ni pa prav, če postaja ta vzgoja nezno in nezmagljiva. Primereno znižanje socialnih dajatev bi zvišalo število zaposlenih poljskih delavcev in tako v izdatni meri omililo socialno bedo na naši vasi. Čudno dirne pri tem, če čujemo n. pr. iz Št. Janža pri Slovenjem Šmihelu, da zaposluje tamošnja tovar-

na po nabavi modernih strojev manj kot polovico delavcev kot pred leti, a proizvaja blaga več od prej. V prvem in drugem slučaju je delavec, najšibkejši sloj v sedanjem družabnem redu, ob zaslužek in kruh pripravljen. Kmetije pa propadajo vsled predragih poslov in industrijska podjetja vsled divje tekme za obstoj.

Mnogo bi se dalo govoriti o notarijskih in advokatskih stroških. Če kmet po umrlem očetu prevzame posestvo, mora izplačati sestram in bratom doto, od notarja dobi račun, ki presega donosnost kmetije in jo tira v dolgove. Pravde se današnji kmetje po pravici že boje kot hudiča, ko nimajo, da bi krili visoke stroške za zagovornika. Pravilno se bojijo kmetje sosedov, ki bi jim radi za vsako malenkost naprtli kak proces, katerega izid je vedno spet ta, da ga izgubita dejansko oba pravdarja, dobi ga pa advokat. So pa zamotani pravni slučajji, v katerih zamore pomoči le izvežban jurist in v teh slučajjih bi bile znosne tarife povsem na mestu.

Težje vprašanje je okoli kmetijskih cen, ker le-te ne zavisijo nikakor od navadne odredbe, ki bi bila za zvišanje potrebna, marveč so v najožji povezanosti z vsem ostalim gospodarskim življenjem. Cene blagu so nekaj zunanji izraz reda ali nereda v gospodarstvu in se zamorejo trajno regulirati le v gospodarstvu samem. Možne bi bile kvečjemu odredbe glede prekupčevanja, ker je razlika med nakupno in prodajno ceno danes vsekakor še prevelika. Tozadevno odpomoč je kancler na svojem zadnjem celovškem zborovanju tudi obljubil.

Končno moramo vsi kmetje tudi sami seči po samopomoči v veri, da bi vlada ob najboljših uspehih svojih ukrepov ne mogla rešiti ogroženega kmetijstva, če si tudi samo ne pomaga. Samopomoč je potrebna posebno, ker smo marsikod tudi sami krivi težkoč, v katerih se nahajamo. O varčevanju je seve danes težko govoriti, vendar pa ne nepotrebno nanj opozoriti. Gospodar, ki pozna dobro svojo kmetijo, bo našel še nebroj možnosti, da poceni svojo proizvodnjo in se tako vzdrži na površju brez dolga. Da je to mogoče, dobro dokazujejo kmetje, ki kljub težkim časom še vedno kaj prikupijo k hiši, sedaj travnik, sedaj parcelo gozda, sedaj spet kako njivo. Ti seve so danes pravi gospodarski aristokrati, podeželski plemenitaši po svoji pridnosti in varčnosti.

Ne tarnajmo v praznih tožbah! Koder so remedure mogoče in izvedljive, jih zahtevajmo potom svoje stanovske organizacije dotle, da jih dosežemo. Verujmo v dobro voljo naše vlade, da bo v možnih slučajih odpomogla in verujmo še vase, da bomo tudi sami zmogli z božjo pomočjo nositi znaten kos težkega gospodarskega bremena! Kr.

PODLISTEK

Ksaver Meško:

Na Poljani.

(44. nadaljevanje.)

Kakor za bolno dete, ljubljeno in ljubezni vredno, sta skrbeli zanj žena, ranjena, užaloščena tolikokrat, in Minka, ponižana in zavržena od njega.

Izpočetka se je budil upor v srcu, ki ni bilo važno ljubezni in je ni maralo. A bil je odpor brez moči, odpor otroka, ki bije z rokami okoli sebe, a ne prizadene s svojimi udarci občutne bolečine nikomur. Potem se je čudil. Kakor bi vzšlo pred njim nenadoma novo solnce v čudoviti krasoti, kakoršne ni videl še nikdar v življenju. Stoji in strmi in ne ve, ali se naj jezi, ker mu jemlje nepričakovani, nepoznani čudež vid in ga ščemi, ali se naj zgrudi na kolena in naj zaplaka iz globokine srca, pretresenega, osramočenega, ker ni videlo še nikoli do danes te čudežne svetlobe, ki jo gleda ob tem blagoslovljenem dnevu, lepo in svečano in veličastno in sladko, kakor bi strmela v širom odprta nebesa in bi pil njihov blagoslov, njihovo sladkost.

Polagoma je bila premagana vsa njegova uporna moč; kopnela je srditost, porojena iz domišljene krivice, ki bi jo naj bil trpel sam, a jo je prizadel v resnici le on drugim. Postal je tišji, mirnejši — mož, zaznamovan za smrt, a od ljubezni obujen v življenje.

In zdaj je prihajalo življenje, ki je šlo mimo, ne da bi ga porabil za dobro, ne da bi ga izkoristil za se in za druge. Prihajalo je ob dolgih popoldnevih, v nočeh brez spanja, in je očitalo, zdaj tiho, glasno drugikrat, da je drhtelo srce, obremenjeno z grehom, da je obupovala duša, revna in ubožna stoječa pred pragom večnosti.

„Kako stopiš čez prag, o revni mož? Kje imaš zaklad, da se odkupiš z njim pred Sodnikom? Glej, kako dolgo je bilo življenje in kako brezplodno je odteklo — brezplodno v dobrem, a hudega si nakopičil tako velik tvor... Revni mož!“

Stokal je v tihih nočeh, med kašljanjem je ječal po tem odbeglem življenju, neporabljenem, izgubljenem. V prihodnost se je ozrla duša in je vzdrhtela: preteklost — prazna, prihodnost — mračna in žalostna.

Stopil je v časih pred hišo, in se je zagledal po cesti, dol po dolini. Stal je tam, kakor je postajala v prejšnjih dneh žena, upajoča in čakajoča, kakor je postajala v časih še zdaj, ker je pričakovala še enega, s hrepenečim, a z zaupanja polnim srcem: vedela je, ta se ni izgubil, vrne se ob svojem času.

Stal je ob cesti in je tudi pričakoval in je razmišljal.

„Glej, vsi so šli, ker jim nisi bil oče. Očim si jim bil, brez ljubezni in brez usmiljenja. Zato so šli in so umrli vtujini...“

Vendar je čakal.

„Eden je še, morda se vrne ta.“

Mokro so se svetile stare, bolne oči, hrepeneče v daljavo.

DOMAČE NOVICE

Še nekaj uradnih števil ljudskega štetja. Občina Bistrica pri Pliberku šteje 543 Nemcev in 1365 Slovencev. V Dolinčičah je 1 Nемеc in 68 Slovencev, na Bistrici 88 Nemcev in 249 Slovencev, v Konovecah 101 Nемеc in 79 Slovencev, Pod Libičem 34 Nemcev in 25 Slovencev, Dvor 30 Nemcev in 143 Slovencev, Letinje 40 Nemcev in 38 Slovencev, Ponikva 99 Nemcev in 90 Slovencev, od drugih vasi omenimo še Šmihel z 49 Nemci in 122 Slovenci in Podkraj z 38 Nemci in 177 Slovenci. — V občini Libeliče so našli 627 Nemcev in 379 Slovencev. Največ Nemcev je po statistiki na Potoku (107), na Libeliški gori 50, v Libeličah 81, v Podlazu 150. — V Libučah je 747 Nemcev in 449 Slovencev. V Drveši vesi so našli 275 Nemcev in 13 Slovencev, v Zgornjih Libučah 112 Nemcev in 28 Slovencev, v Spodnjih Libučah 170 Nemcev in 60 Slovencev, v Št. Jurju 57 Nemcev in 1 Slovenca. — V občini Blato so poleg 1006 Slovencev našli 478 Nemcev in sicer v Dobu 30, na Dobravi 13, v Nonči vesi 89, na Komlu 82, na Blatu 24, v Replah 10, v Vogrčah 35, v Cirkovčah 83 in v Vidri vesi 65 Nemcev. — V občini Dobrla ves biva nič manj kot 2583 Nemcev in samo 536 Slovencev. Nemci so v Bukovju 85, v Podhomu 61, v Dobrli vesi 441, v Lovankah 105, v Kazazah 82, v Goselni vesi 127, na Homcu 25, v Humčah 93, v Kokju 90, v Voglah 110, v Sinči vesi 548, v Metlovi 196, v Pribli vesi 202, na Jezerničici 138, v Čepičah in Pod goro pa so po statistiki sami Nemci. — V občini Globasnica je 238 Nemcev in 1070 Slovencev. Nemcev je v Globasnici 155, v Štebnu 20, v Mali vesi 10, v Slovenjah 45, v Podjuni 1. — V občini Rikarji vesi je celih 1077 Nemcev in 724 Slovencev in sicer je največ Nemcev v Goričah (81), v Mali vesi 34, na Blatu 27, v Mohličah 69, v Mokrijah 18, v Mlinčah 37, v Nagelčah 31, v Zgornjih Vinarah 25, v Brezi 30, na Pecelni 33, v Rikarji vesi 62, v Zagorjah 31, v Št. Vidu 71, v Selinji vesi 62, na Kamenski gori 50, v Kamnu 110, v Pokrinju 66, v Beli 77, v Betinji vesi 54 in Veselah 13. — V občini Žitari vesi je 1092 Nemcev in 518 Slovencev. Po statistiki so pretežno nemške vasi Stara ves (81 Nemcev), Goriče 85, Homeliše 14, Jeriše 32, Malčape 71, Kršna ves 73, Banja ves 71, Proboj 148, Breg 42, Zagorje 115, Selu 111, Žitara ves 129, Ženek 23, Tiholja 41, Kot 27 in Breznica 18 Nemcev. — V Železni Kapli je 962 Nemcev in 301 Slovenec. — V občini Beli živi po štetju 549 Nemcev in 1995 Slovencev. Razmerno največ Nemcev je uradno na Obirskem (67), v Suhi 128, v Beli 75, na Reberci 48, v Remšeniku 22, v Lobniku 23, v Lepeni 39 in v Kortah 14. — Na Dješkah je v občini uradno 893 Nemcev in 766 Slovencev, večino imajo uradni Nemci v Dješkah (362), v Encelni vesi 19, v Klečah 9, v Kneži 147,

„Morda se vrne...!“

A vedel je: le kratek je še čas. Zato je zaprosil nekega dne hčerko:

„Kovačnica stoji prazna in mrzla, a dela je dovolj v vasi. Sedi, Minka, in piši Lojzetu, naj pride!“

Praznik je bil v kovačnici oni dan, ko je pisala Minka povabilo očetovo, ki je bilo obenem že dolgo gojeno hrepenenje materino in vroča želja lastnega njenega srca:

„Dovolj je prostora doma, dela dovolj, čemu hodimo vsi po tujini in se izgublamo in pogublamo?“ — je pisala, ker je poznala dovolj tujino in ker je ljubila že domovino z vsem srcem.

Že čez teden dni je prišlo pismo. Lepo je bilo od začetka do konca, a najlepša, najsladkejša je bila za vse besedica: „Pridem!“

Tedaj je odleglo nekoliko bolniku. Odvzet je bil del greha: Lojze se vrne, torej je pozabil vso krivico; drugi spe v miru božjem, s temi se pobota ob drugem dnevu.

Pomladi, ko je ugašalo življenje kovačevo, se je vrnil Lojze, močan, dober in blag, kakoršen je odšel. Prinesel je precej denarja, ki si ga je prihranil v tujini.

„Vedela sem, da ne zavržeš povsem mojih prošnji, Mati milosti. Enega vsaj si mi čuvala in rešila vsega hudega. Hvala Ti, gospa usmiljenja polna.“

(Dalje sledi.)

na Zgornjih Krčanjah 155. — V prihodnji številki si še naprej ogledamo uradne številke nemškega prebivalstva med nami.

Srebrni jubilej č. župnika Starca. V iskreni slovesnosti je praznovala hodiška fara dne 18. t. m. srebrni jubilej svojega priljubljenega dušnega pastirja č. Ivana Starca. Ni menda farana, ki ne bi bil že trkal na vrata župnišča s prošnjo, in ga ni, ki bi župnišče bil zapuščal brez pomoči ali tolažbe. Zato ni čuda, da so vsi posvetili svoje moči jubilejnemu dnevu, da izrazijo s tem svojo hvaležnost. Od župnišča do cerkve se je vil ovenčan pot, slavoloki so oznanjali slavnost, nadvse praznična cerkev je pričakovala svojega duhovnika. V soboto so priredili pevci slavljencu lepo podoknico. V nedeljo zjutraj pa se je zbrala pred župniščem nepregledna množica ljudstva iz vseh delov fare. Pozdrave je otvoril dijak-osmošolec s primerno deklamacijo, nato so pozdravili jublanta cerkvena nadklučarja, g. nadučitelj, župana iz Hodiš in Loge vesi, zastopnik Sturmscharen, ki so prisostvovali s celo kompanijo, zastopnik društva iz Škofič in še drugi. Vmes pa so mali ganljivo deklamirali in mu izročili šopke lepih rož. Predsednik „Zvezde“ je v kratkem orisal plodovito delo in trud duhovnega vodje za društvo in dodal prošnjo, naj bi slavljenec ostal med njimi še do zlatega jubileja. Vidno ginjen je vzel č. župnik te lepe dokaze otroške hvaležnosti na znanje, narkar je pevski zbor zaključil zunanje slavje. V častnem sprevedu je nato množica vodila svojega dušnega pastirja v cerkev, ki že dolgo ni bila tako nabito polna. Pridigal je č. tajnik Millionig o pomenu in delu duhovnikom, nakar je g. jubilant daroval slovesno sv. mašo, pri kateri je pel hodiški pevski zbor novo slovensko mašo. S tem je bila slavnost končana. — Bog ohrani č. župnika Starca še mnogo let med nami v blagor fari in prid narodu!

Duh. svetnik o. vikar Valerijan Sartorij — srebromašnik. Dne 28. julija je daroval v cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani srebrno sv. mašo naš celovški prijatelj duh. svetnik o. vikar Valerijan Sartorij. V mašnika je jublanta posvetil rajni metropolit goriški dr. Frančišek Sedej. Naslednja leta so ga vodila v Škofjo Loko in nato v Celovec, odkoder je med svetovno vojno odšel kot vojni kurat na fronto, po razsulu pa se spet vrnil v Celovec, kjer še danes vsestransko deluje v blagor podrejenih mu duš. Slavljencu ključemo: Naj ga Bog ohrani še do zlate in diamantene sv. maše!

Bilčovs. (Novi občinski odbor.) Deželni glavar je imenoval za našo občino sledeče odbornike: Gaser Rupert, pd. Rigelnjak, Mihor Anton, čevljar, Janez Mišjulnik, pd. Mornik, Avgust Sofran, pd. Pomoč, Krušic Franc, pd. Rupej, Jesenko Rupert, pd. Brodnik, Krušic Andrej, pd. Motej, Alojz Eder, nadučitelj, Šelander Lorenc, pd. Tišlar in Krušic, Franc pd. Vrban. Novi odbor šteje torej 10 članov, medtem ko jih je dosedanji imel 12. Slovenci smo z imenovanjem zadovoljni, ker je ostalo razmerje v novem odboru nepremenjeno. Upamo, da so z nami vred z odborom zadovoljni tudi vsi drugi, kajti imenovani odborniki so se že več ali manj v prejšnjih letih izkazali za pametne in varčne gospodarje naše občine.

Zanimive ugotovitve ameriškega zdravnika. Neki nabožni ameriški list prinaša dopis nekega zdravnika, ki v njem ugotavlja sledeče: Od 342 družin, ki jih je v svoji 20letni praksi našel v revščini, ni hodilo v cerkev 320 družin, od 417 fantov, ki so bili po svoji razbrzdanosti največja skrb svojih starišev, je pohajalo v cerkev le 13, srečal je v teh letih 23 bankirjev, ki so doživeli svoj bankerot, a ne eden ni več poznal nedeljske svoje dolžnosti. Izmed 40 trgovin, ki so imele odprto tudi v nedeljah, niti 10 ni bilo gospodarsko solidnih. Od 25 sinov, ki so grdo ravnali s svojimi stariši, jih 24 ni od svojega prvega obhajila več zahajalo v cerkev.

Skočidol—Podravlje. (Razno.) Čas suše je minil. Izdaten dež v drugi polovici velikega srpana je globoko namočil izsušeno zemljo. Vendar primanjkuje po nekaterih vaseh še vselej vode v studencih. Hladno je in oblačno. Ker pa že ajda cveti, naj se nebo spet zjasni, da mogle bi muhe zleteti in rožice dobro posneti! Bučele doslej niso imele ugodnega vremena. Preveč je bilo suho in rastline niso mogle mediti. Tudi v poletnih pašiških, kamor je večina naših čebelarjev spravila svoje panje, ni bilo mnogo branja. Osrednja zveza v Celovcu je zato tudi letos prejela z dežele le malo strdi. — V Dolah so po dolgih posvetovanjih v letošnjem poletju vendar enkrat prišli do vaškega vodovoda. Skoro vsaka hiša dobivlja sedaj

potrebno vodo po ceveh iz skupnega nad vasjo ležečega nabiralnika. Dela je izvršila prostovoljna delovna služba v kratkem času. Skupno je stalo vse 5000 šilingov, od katere svote je polovico prevzela dežela, oziroma država. Vodovod je ob letošnji suši že slavno prestal generalno skušnjo. — Koncem meseca se začnejo tudi šolske počitnice. V vseh treh razredih je bilo to leto 180 učencev. — Domovinska fronta je imela v nedeljo dne 18. t. m. v Hovčah veliko zborovanje za vso občino Vernberg. — Bivši dolgoletni župan občine Vernberg g. Matija Vospernik je prodal svoje posestvo v Vernbergu. — V hotelu Jan. Vospernik v Podravljah bivajo po odhodu prve počitniške kolonije otrok z Dunaja pod istim vodstvom zopet drugi otroci odondot. Prešnjih je bilo 88, sedaj jih je z osebjem 96. Deklice so. Njih vedenje je doma, na potih, na igrišču, v cerkvi in povsod vzgledno. Pripadajo društvu „Frohe Kindheit“. Tudi vodstvo je z njimi zelo zadovoljno. Naj se na deželi zdaj malo oddahnejo in novih moči za bližajočo se zimo naberó! Dal Bog! Tudi te ostanejo štiri tedne.

Pečnica pri Baškem jezeru. (Fleten semenj.) Prvo nedeljo po Veliki Gospojnici imamo na Pečnici običajni semenj. Sorodniki prihitijo na „čisevo župico“ iz vseh krajev. Župnikovo „kislo“ juho so odnesli njegovi tokrat številni gostje: štirje iz njegovega doma pri Kranjcu, štirje iz drugih jerberških hiš, dva študenta iz Sveč, pet z Zile, ena dama z Dunaja in nek vojak iz Beljaka. Menda jim je dobro dišala in teknila!

Hodiše. Dne 22. t. m. smo pokopali Boštjana Roperja, pd. Oštermana v Prtičah. Rajni je bil vseskozi značajan mož, član odbora posojilnice in velik prijatelj „Zvezde“. Ko to društvo ni smelo zborovati v nobeni gostilni, se je zateklo pod njegovo streho. In takrat je prvič nastala misel, da društveniki pozidajo dom za verske in narodne organizacije. Takrat društvo ni dobilo prostorov ne v Hodišah, Dvorcu ali Sekiri in odločnost Slovencev pri občnem zboru pod Oštermanovo streho je dala prvo pobudo, da se je začela pripravljati zgradba svojega doma. Rajnemu gospodarju je društvo zapelo ob domu in na grobu ganljivo slovo. Bil je dolgoletni odbornik posojilnice v Hodišah. Pogreba se je udeležilo ogromno število ljudstva, posebno moških. Ob odprtem grobu je domači g. župnik omenil njegovo ljubezen do družine, doma, sosedov in njegovo značajnost tudi v času, ko je bilo težko. N. p. v m.

Št. Jakob v Rožu. (Razno.) Tudi letos imamo v Narodni šoli čez počitnice tečne hrane in svežega zraka potrebne otroke — deklice iz mesta. Prvi oddelek 39 otrok (30 iz Št. Vida ob Glini in 9 iz Celovca), pod vodstvom gdč. Gasser in Trušner, je prišel že 17. julija. Na dan obletnice smrti našega kanclerja je priredil žalno-spominsko proslavo v dvorani gospodinjske šole. Za slovo so deklice na vrtu Nar. šole pele, deklamirale in uprizorile vesele-smešne prizore. Da so se otroci pod materinsko oskrbo č. šolskih sester zelo opomogli v kratkem času enomesečnega bivanja med nami, je najboljši dokaz to, da so vsi pridobili na telesni teži, nekateri celo od 3 do 4 kg. Drugi oddelek je prišel pod vodstvom gdč. Trušner in Streisnig 14. avgusta in sicer 30 deklic iz Velikovca, Pliberka in Dobrle vasi. — Na Vel. Gospojnico nas je iznenadil s svojim prvim nastopom mladinski odsek izobr. društva z zaključno prireditvijo slov. jezikovnega tečaja. Igrali so „Sirota Jerica in Snegulčico“, deklamirali in peli. Voditelj tečaja je v navdušenem, od ljubezni do mladine gorečem govoru govoril, da mora biti prava vera luč in materni jezik ključ do zveličavne narodne omike. — V sredo pred Gospojnico je težko obišela gospa Alojzija Exel, mati našega spoštovanega g. zdravnika. Prepeljali so jo v Gradec, kjer se je poldrugo uro nato, ob navzočnosti vseh svojih sedmerih otrok, v starosti 69 let preselila v boljšo večnost. Isti dan sta tudi v Svatnah zapustila dva veterana — Peščicev oče v starosti 75 let in Anton Lipe v starosti 72 let to solzno dolino. Na svidenje nad zvezdami!

V par besedah: Pred celovskim porotnim sodiščem so bili minuli teden obsojeni zaradi veleizdaje razširjanja komunističnih letakov Franc Haderlap na 2½, Karl Prušnik, Janez Schläf in Valentin Kordesch, vsi iz Železne Kaple, na 5 let ječe. — 4letni Jože Mišic iz Zgornjih Vinar si je pri rezalnici poškodoval roko in so ga prepeljali v bolnico. — Na postaji Treibach pri Brežah je lokomotiva povozila in smrtno poškodovala dva železničarja. — Poročajo, da namerava znani belgijski profesor Piccard svoj prihodnji vzlet z balonom v stratosfero izvršiti iz Koroške in sicer z Osojskega je-

zera. Trenutno se nahaja na Tirolskem in študira teren. — Minuli teden je beljaška policija prijela družbo 9 vlomilcev, ki imajo na vesti številne vlo-me v Beljaku in okolici. Njen vodja Janach iz Bekštanja je že dobil 2 leti težke ječe. — Dne 20. t. m. je umrla na Dunaju mati našega kanclerja Anna v. Schuschnigg. — VKamnu pri Vetrinju je umrla žena tamošnjega posestnika umetnega mli-na Ana Kropfisch. — Mali srebrni novci za 50 g izgubijo koncem avgusta svojo veljavo. — Dosedanji italijanski konzul v Celovcu Cav. Arno je odpoklican, na njegovo mesto je imenovan Cav. dr. Castellani.

NAŠA PROSVETA

O obnovi ljudskega odra.

(Konec.)

Priznajmo! Velik del naših odrov se še ne zaveda dovolj svojega visokega poslanstva. V prvi vrsti so to odri, ki služijo le materialnim ali kvečjemu še kakim tekmovalnim ciljem. To so odri, ki jim je prva skrb polnitev blagajne in uprizorjanje iger, ki „vlečejo“ — čestokrat puhlih burk brez vsake notranje vrednosti in misli. Sami si nalagajo zasluženo kazen, ker vsaka enovrstna zabava polagoma izgubi svojo prvotno privlačnost, občinstvo se je naveliča in dvorana se prazni. Slabo obiskane predstave tedaj ne gredo toliko na račun finančne krize kot na račun ljudskega nezanimanja za tovrstno igranje. Tu velja: O dri, vršite vestno svoje naravno poslanstvo — brez vseh pristranskih ozir-rov in brez računanja, vse ostalo vam bo navrženo.

Glede naloge naših odrov pribijemo to-le: Odrska dvorana nam bodi hram lepe umetnosti, ne pa veselični prostor! Odr nam bodi „budilno zrcalo plemenitih čustev in dejanj človeških“, šola lepih npravov in navad, dom gojitve čiste materne besede, domačega duha in narodne zavesti ter širiteljica katoliške občestvenosti. Zato spadajo na naše odre le igre z dobro preroditveno vsebino, igre, ki jasno kažejo, kaj je dobro in zlo in ki nas vodijo k virom prave človečnosti in značajnosti. Izbirali bomo torej v bodoče igre, ki so spojene z našo narodno dušo in so pristen izraz našega verskega in narodnega življenja in prepričanja, naših upov, slutenj, bojazni in naše močne navezanosti na domačo grudo. Vse te igre pa naj so vsajene v edino plodovita tla katoliškega občestva.

Katoliška mladina danes rada sega po takozvanih srednjeveških misterijih. So to nabožne igre, ki so se razvile iz bogoslužja in so jih izprva podajali ob najpomembnejših časih in praznikih cerkvenega leta sprva v cerkvi. Ko so se take igre vedno bolj odmikale od bogoslužja do zabave, so se morali z njimi umakniti na prosto, prvotno pred cerkev, nato pa na trg. Te igre so bile mogočna narodna in verska slavnost, kjer so čutili vsi isto, kjer so si bili vsi blizu v najglobljem — v verskem doživetju, kjer je rastlo občestvo — narod. Duh poznejših stoletij je vzel tem igram podlago s tem, da je izločil iz duševnega življenja krščansko vero in verovanje v Boga. Le eden teh srednjeveških misterijev se je še ohranil do današnjega dne na odru — misterij Kristusovega trpljenja ali pasijon. Zaživeti bi moral spet po vseh naših odrih.

Ker je pač treba upoštevati razliko današnjega človeka od srednjeveškega, se je znašlo že dosti pisateljev, ki ustvarjajo sodobna dela po duhu srednjeveških misterijev. V tej zvezi omenjamo redna izdanja Založbe ljudskih iger v Ljubljani, ki tvorijo letno štiri nove sodobne igre, katere naši odri lahko naročijo potom svoje prosvetne centrale. Ne da bi se odslej popolnoma omejili samo še na njihove uprizoritve, se jih morajo vendar kolikor mogoče, najbolje cerkvenim časom primerno, radi posluževati, ker obravnavajo vsa važna vprašanja našega medsebojnega življenja ter jih rešujejo v duhu krščanstva, v luči večnosti.

Z duhovno igro se igra spet vrača k svoji prvi nalogi in zato ji je bodočnost gotova. Duhovna igra je predvsem namenjena poduhovljenju sodobnega sebično usmerjenega človeka, obnovi krščanske družbe in poglobljanju katoliškega občestva. Ona postavlja ljudski oder čisto namenoma v službo katoliške akcije. Če sploh kje, tedaj mora v prvi vrsti pri nas na Koroškem prevzeti odre duh katoliškega preroda, ker nas uči izkušnja, da je najboljša služba našemu narodu in najmočnejša obramba proti pogubonosnemu na-

rodnemu odpadništvu verska poglobitev našega ljudstva. Duhovna igra pa bo popravila pri občinstvu tudi zmaličeni okus in napačno pojmovanje ljudskega igranja ter ustvarila iz društvene dvorane, kjer jo pojmujejo le še kot veselilni prostor, spet hram umetnosti. Tja naj bi občinstvo prilajalo ne le z odprtimi telesnimi, ampak tudi odprtimi duhovnimi očmi, z željo duhovnega doživetja, da bi pri predstavi za vzvišeno misel postala bogatejša njihova duša, da bi ostalo v njej doživetje, ki ga duhovne oči gledajo še teden in mesec po predstavi.

To naj bo bodoča smer na naših odrih. Da bi se kmalu enako močno uveljavila povsod pri Zili, v Rožu in pod Peco, da bi po njej spet zasijalo nad slovenskim Korotanom spomladno sonce verskega in narodno-občestvenega pomlajenja! Res da zlasti v začetku ne bo šlo brez težkoč. A tedaj naj nam bo v vzpodbudo geslo, ki ga je nekoč zastavil veliki naš narodni graditelj Janez Ev. Krek, češ: Začetek dela je največja skrivnost! P. Z.

Izlet v Sele. (Sveče.) Predzadnjo nedeljo smo Svečani priredili v Selah gostovanje z igro „Deseti brat“. Ravno so ljudje odhajali od sv. maše, ko smo došli v selsko republiko. Z domačo besedo smo se pozdravili in mnogi so nam obljubili, da pridejo na igro. Cele dve uri hoda so nekateri izmed njih došli k nedeljski božji službi. V Cerkvem domu nas je že čakala južina, ki sta jo pripravili požrtvovalni župnijski kuharci. Takoj po južini so ljudje že prihajali po vstopnice in ob pol tretji uri je bila dvorana nabito polna. Otvoril jo je s pozdravom na igralce g. Ogris iz Sel, narkar je v našem imenu odzdravil g. Ivan Ojcl mlajši ter razložil pomen igre. Igra je splošno ugajala, k lepemu razpoloženju so doprinesli tudi selski in naši pevci. Po igri smo se še razvedrili v domači selski družbi in nato vrnili domov. Za domačnost in gostoljubnost izrekamo svojo zahvalo tudi tem potom.

GOSPODARSKI VESTNIK

Letošnji velesejem „Ljubljana v jeseni“ se vrši od 5. do 16. septembra. Dovoljene so običajne ugodnosti vožnje. Legitimacije ima na prodaj uprava našega lista, ki posreduje tudi vidiranje potnih listov. Velesejem bo prirejen v znamenju jugoslovanskega pomorstva. Jadranska razstava bo pokazala vse, kar je z morjem in obmorskim življenjem v zvezi. Ostale razstave bodo obsegale industrijo, obrt, živinorejo itd.

Jesensko pašo dobro izkoristite! Paša je živini zdrava in gospodarju najcenejša prehrana. V planinskih krajih je splošno upeljana, v dolinskih legah pa je običajna jesenska paša, ki začne po košnji otave. Sena je letos malo, zato izrabimo jesensko pašo v čim večji meri. Najprikladnejše pasemo v zgodnjih jutranjih in protivečernih urah, ko je trava še rosna oziroma postaja že vlažna. Da je ta čas pravi, nam priča divjačina. Kedaj že so se pasle n. pr. srne ob žgočem soncu? Rosna ali mokra trava ni nikdar nevarna. Pašni živini mora biti voda vedno na razpolago. Zato napajajmo živino vsakokrat, ko ženemo na pašo ali se živina vrača v hleve. Varujmo živino pred napenjanjem, kar je nevarno na deteljah ali deteljnih travnikih. Vzrok napenjanju je navadno nepazljivost, dogodi pase največkrat pri izstradanih živalih. Čim opazimo prehitro napenjanje vampa, živino odženimo domov in ji vtaknimo v gobec požiralnikovo cev. Trokar uporabljajmo le v najskrajnejši sili. Pasimo v oddelkih, najprej en del, nato drugi in tretji del pašnika, da najbolje izkoristimo travnike.

O razbiranju jabolk in hrušk. Letošnja sadna letina je pičila in cena zna ostati primerna tudi ob letini. Pri sadni letini pazimo na dvoje: jabolka in hruške spravljamo z drevesa, ko so zrela in pri tem pazimo, da jih prav nič ne poškodujemo. Posebno važno pa je sortiranje sadja v namizno in moštno. Lepo razvito, barvano sadje brez napake spada v prvo kakovost namiznega sadja, sadje z majhnimi krasticami, zaceljenimi ranicami, poškodovanim pecljem i. dr. spada med namizno sadje druge kakovosti. Črvivo, nagnito, obtolčeno ali načeto sadje je dobro za mošt, sušenje ali marmelado. Šele ko je pridelek z drevja tako razbran, je pripravljen za takojšnjo prodajo izpod

drevesa ali pa za prevoz v shrambo. Mnogo najlepšega sadja se pokvari tudi po spravljanju. Pozna jesenska in zimska jabolka ali hruške naj po bratvi do dva tedna leže v shrambi, da pozorijo. S tem postane njihova barva lepša in voščeno gosta.

Najstarejša gospodinjna šola med Slovenci je v ljubljanskem Marijanišču, ki se vsako leto prične začetkom novembra in konča z avgustom. V tem zavodu zadobe gojenke vsestransko gospodinjstvo in občo izobrazbo v teoriji in praksi. Zavod vodijo šolske sestre. Dekleta, ki bi hotela letos posečati to gospodinjstvo šolo, naj se obrnejo za pojasnila na prosvetno pisarno v Celovcu.

Poprave gnojišč in hlevov. Kmetijska zbornica javlja v svojem glasilu, naj ji gospodarji v sodnijskih okrajih Celovec, Rožek, Pliberk, Dobrla ves, Železna Kapla, Velikovec javijo dogotovitev naprav, da se nato zamorejo izvršiti kolavdacije in obračuni. V tehtnih slučajih smejo gospodarji zaprositi za podaljšanje termina do 1. avgusta 1936. Prošnje je vložiti do konca septembra.

Velikovški trg minulega tedna: Biki 60—70, pitani voli 70—1.00, mladi voli 80—95, krave 60 do 80, telice 1.10—1.30, zaklani prašiči 1.80—2.00, plemenski prašiči 1.80—2.10, jajca 10, kokoši 4.00 do 4.50, kumare 10—15, zeljnate glave 10—20, sirovo maslo 3.20—3.50, pšenica 37—38, rž 27—28, oves 22, proso 25, brusnice 50, ječmen 23—24, nova ajda 30, krompir 15, jabolka 30—40, paradižniki 70, solata 15—20 g za kg.

ZANIMIVOSTI

Vesoljna povodenj na Kitajskem. Porušili so se jezovi jezera Weischanghu na Kitajskem. Številke o sledeči povodnji so strašne: 80.000 kvadratnih kilometrov zemlje je pod vodo, šest milijonov ljudi je na begu brez vsakih sredstev, škodo cenijo na 250 milijonov dolarjev. Begunci hitijo na jug, kamor je namenjenih še več stotisoče drugih iz istotako poplavljenih severnih delov Kitaja.

Zanimivo odkritje v Plešerki. Na 21. t. m. se je odpravila iz Hodiš večja družba letoviščarjev pod vodstvom č. g. župnika v zapuščene rudokope v Plešerki. Družba si je ogledala nekaj rovov in pri enem je, ker je vedela o v rovu se nahajajočem studentu, razširila vhod in se podala v notranjost. Vsa družba zastrmi, ko odkrije v studentu stoječega mrliča, ki se je moral tam nahajati že več ko sto let. Ob prvem dotiku se je zrušil. Poleg mrliča je našla tudi mrtvo srno, ki se je istotako ob dotiku zrušila. Mrličevega imena pri sledečem povpraševanju v fari seve ni bilo mogoče izvedeti. Bog sam ve, koliko dolgo se je že nahajal v rovu.

Celo mesto v nevarnosti. Velikanski zemeljski plaz ogroža mesto Constantine v Alžiru. Pred kratkim se je začela pomikati zemeljska gmota v dolžini 300 metrov in širini 80 metrov proti reki, ki teče skozi Constantine. Že je velik del mesta porušen in zasut. Bojijo se za ostali del mesta. Kot vzrok navajajo, da so pridrli na površje vodni izvirk, ki jih pred 30 leti, ko so začeli razkopavati planoto, niso izsušili oziroma napeljali drugam.

To je komodna kuhinja. Cistercijanski samostan na Portugalskem v Alcobari ima kuhinjo, ki ji ni para na svetu. Sredi te kuhinje namreč teče reka Alcoa in kadarkoli menihi zaželijo ribe za kosilo, vrže kuhar mrežo v vodo, ujame ribe in jih oprži. Ni se mu bati, da mu jedilna zaloga kedaj poide, ko mu plavajo ribe kar skozi kuhinjo.

Največji moški na svetu je trenutno Finec Vaino Myllyrino. V višino meri 248 cm in tehta 175 kg. Velikan je sin popolnoma normalno zraščanih starišev. Bil je tudi potrjen k vojakom in bil ponos finske armade. Pri vsej velikosti izgleda povsem normalno. Velikan je tudi prebrisan, ker se je namreč podal na potovanje po svetu in se kaže ljudem za denar. Le eno se pritožuje, da mu namreč med dekleti ni para.

Par števil o človeškem telesu. Človeško telo je čudo, katerega ne bomo nikdar docela dojeli. Z vsakim utripom stisne srce 188 gramov krvi v žile, v enem dnevu izvrši delo, ki je enako sili, da dvigneš 870 meterskih stotov meter visoko. Srce vrši le štirikrat manjše delo kot delavec, ki dela na dan osem ur. Mojstersko delo narave so kosti, ki združujejo trdoto in elastičnost z naj-

nižjo dopustno težo. Posebno elastične so kosti človeške lobanje, ki vzdržijo udi trde in ostre udarce. Nekaj posebnega je okoli človeškega glasu. Pod vodo so se ljudje že pogovarjali na 14 kilometrov daljave, na severnem tečaju se raziskovalci lahko v naravi glasno razgovarjajo na 2 kilometra daljave. Če vzamemo, da govori človek dve uri na dan, potem rabi dnevno 12.000 besed, kar znese v letu 4.000.000 besedi. Če bi vse, kar človek v svojem življenju govori, zapisali v knjige, bi imeli ob koncu življenja knjižnico, katera bi obsegala celih 2000 debelih knjig. Ali bi bile take „življenske“ knjižnice večje pri moških ali ženskah, razsodite sami!

Medicinsko čudo. V veliki porodnišnici v angleškem Glasgowu se je zgodil edinstven slučaj: neka žena je nosila pod srcem dva otroka, ki pa vendar nista dvojčka. Pred kratkim je v normalnem roku porodila otroka. Nato so jo morali spraviti spet v bolnišnico in so tam ugotovili, da bo v kakšnih 4 mesecih spet rodila. Zdravniki stojijo v tem primeru pred uganko, ki se doslej po človeškem znanju še ni pripetila.

V največji zakladnici sveta. Zlato in srebro ameriške države se nahaja v posebni podzemski zakladnici v New Yorku. Zidovi so debeli 2.70 m in na znotraj zaščiteni s stenami iz trdega jekla. V treh podzemskih nadstropjih so skladišča zlata in srebra, ki je spravljeno v posebnih vrečah. Srebra n. pr. se nahaja v teh prostorih za 1500 ton. Zlata je tod za okoli 2 milijardi dolarjev. V taistem prostoru imajo tudi tiskarno bankovcev, kjer leži stalno za 12.000 ton papirnatega denarja. Vsak dan grede štiri tone bankovcev v promet. Ameriški denar se namreč hitreje obrabi, ker Američani ne nosijo listnic, temveč stlačijo bankovce preprosto v žepe. Ko se vrne bankovec po gotovem času — navadno v 5 do 6 mesecih — nazaj v zakladnico, ga uničijo ter nadomestijo z novim. Doslej sloviti ameriški gangsterji v to zakladnico niso še udrli.

Moški ne smejo delati v majhni azijski republiki Aserbejdan. Ta republika nima ne gosposke in ne pozna črk. Pri ljudeh te čudne republike velja nepisana postava, da moški ne smejo delati. Ves dan polegajo pod orehovim drevjem, gledajo v nebo in razmišljajo o modrosti svojih očetov. Delo pripada ženskam, ki svojim moškim same prepovedo, da bi delali. Zato pa imajo te ženske tudi komando v rokah. Bodalo in sekira je njihovo vsakdanje orodje in le prečesto se spoprimejo te divje amaconke s sosednimi plemeni. In njihovi možje doma so kljub lepemu življenju vendarle sužnji svojih žen.

Nosljanje (šnofanje) postaja spet moderno. Mnog trdijo, da je nosljanje bolj zdravo od kajenja. Človeka sili h kihanju in mu tako čisti nosnice, na drugi strani pa ne zastruplja pljuč kakor kajenje. V Angliji prihaja nosljanje spet v navado, opriema se ga posebno mladina. Gospodične in dame nosijo v Angliji tobak za nos že v lepih dozah, kakor puder in barvila. Morda pride ta razvada še k nam.

Ljubeznost. Ona: „Zakaj si vselej pri oknu, kadar pojem?“ — On: „Nočem, da bi ljudje mislili, da te tepem!“

Listnica uredništva. Č. P. M. Verjamemo, da vzbuja podrobna statistika lanskega ljudskega štetja povsod veliko zanimanje. Iz tehničnih ovir pa nam je nemogoče objaviti številke vseh naših krajev in vasi. Evo Klanče: 113 Nemcev in 20 Slovencev. — A. B. Tvojega prispevka smo veselili. Podrobno v pismu. — M. K. Izide skrajšano v prihodnji številki. Tiskovnega zakona ne poznaš. — J. G. Da! Kratka poročila o novih občinah so nam zaželjena. Poslano izide. — Č. T. N. Smo kratko že prej v drugem dopisu poročali. — S. K. Ti in slični pojavi so neljubi tudi nam, a jih ne bomo ne mi in ne Ti mogli odpraviti. — Č. W. B. Uredili na željo. — M. P. Širi naš list, pa se najlepše oddolžiš. — Našim dopisnikom! Živahno Vaše sodelovanje nam je v veselje in priznanje. Nadaljujte in koncem leta bomo najmarljivejše (in najstvarnejše) lepo nagradili. Zdravi!

Inserirajte v „Koroškem Slovencu“!